

POLITYKA OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w Liceum Ogólnokształcącym imienia Bolesława Prusa w Skierniewicach¹

Spis treści

Rozdział I	2
Objaśnienie terminów.....	2
Rozdział II	3
STANDARD 1.....	3
Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w szkole.....	3
Rozdział III	4
STANDARD 2.....	4
Personel	4
Rozdział IV	8
STANDARD 3.....	8
Procedury	8
Rozdział V	13
STANDARD 4.....	13
Monitoring	13
Załącznik nr 1	15
Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu szkoły	15
Załącznik nr 2	17
Schemat interwencji w przypadku zastosowania procedury podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego	17
Załącznik nr 3	18
Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie	18
Załącznik nr 4	19
Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią	19
Załącznik nr 5	20
Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica.....	20
Załącznik nr 6.	21
Formularz ankiety monitorującej realizację Standardów	21

¹ Dokument opracowano na podstawie materiału Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, *Standardy ochrony dzieci w żłobkach i placówkach oświatowych*,

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1. Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o:

- 1) Szkole – należy przez to rozumieć Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Prusa w Skierniewicach;
- 2) Dyrektorze - jest to osoba pełniąca funkcję dyrektora szkoły oraz jej zastępcy;
- 3) Członku personelu – oznacza to osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia, a także stażystę i wolontariusza świadczących pracę na rzecz szkoły;
- 4) Małoletnim – jest to każdy uczeń szkoły do ukończenia 18. roku życia;
- 5) Uczniu bez bliższego określenia – należy przez to rozumieć także małoletniego;
- 6) Rodzicu – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do prawnej reprezentacji małoletniego, w szczególności jego rodzica lub opiekuna prawnego;
- 7) Zgodzie rodzica – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
- 8) Krzywdzeniu małoletniego - należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu szkoły, lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie;
- 9) Standardach – należy przez to rozumieć Standardy ochrony małoletnich w szkole stanowiące część Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem;
- 10) Dane osobowe małoletniego – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające jego identyfikację.
- 11) Zespole interdyscyplinarnym - jest to zespół specjalistów tworzony przy MOPS i GOPS, którego celem jest opracowanie i realizacja planu pomocy dla konkretnej rodziny, dotkniętej przemocą domową. Podjęcie interwencji w środowisku nie wymaga zgody ani osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową.

Rozdział II

STANDARD 1.

Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w szkole

§ 2. Szkoła ustanowiła i wprowadziła w życie politykę ochrony małoletnich zawierającą standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa.

§ 3. W standardach opisano:

- 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 3) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz w osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 4) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
- 5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
- 6) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;
- 7) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;
- 8) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego;
- 9) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;
- 10) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;
- 11) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
- 12) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

§ 4. Ze standardami zapoznaje się personel szkoły, małoletnich i ich rodziców poprzez:

- 1) udostępnienie standardów na stronie internetowej szkoły;
- 2) przesłanie standardów za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej;
- 3) udostępnienie ich do wglądu w wersji papierowej w bibliotece szkolnej;
- 4) wywieszenie skróconej wersji standardów na tablicy informacyjnej szkoły.

Rozdział III

STANDARD 2.

Personel

§ 5. Szkoła podejmuje działania zapewniające stosowanie standardów przez członków swojego personelu, w szczególności:

- 1) Rekrutacja pracowników szkoły odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu. Zasady stanowią **Załącznik nr 1** do niniejszej Polityki;
- 2) Rozpoczynając pracę w szkole, wszyscy członkowie personelu zapoznają się z obowiązującymi w szkole Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz pozostałymi procedurami w ramach Standardów;
- 3) Szkoła zapewnia swoim pracownikom edukację w zakresie ochrony uczniów przed krzywdzeniem i pomocy małoletnim w sytuacjach zagrożenia;
- 4) Specjaliści i nauczyciele zatrudnieni w szkole mają wiedzę w zakresie metod i narzędzi edukacji małoletnich na temat unikania zagrożeń przemocą, w tym w Internecie;
- 5) Specjaliści i nauczyciele zatrudnieni w szkole mają wiedzę w zakresie metod i narzędzi edukacji rodziców na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystywaniem, ochrony dzieci przed zagrożeniami w Internecie;
- 6) Szkoła monitoruje postępowanie personelu w stosunku do małoletnich sprawdzając, czy zasadą wszystkich podejmowanych przez personel czynności jest działanie dla dobra małoletniego i w jego interesie;
- 7) Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest dyrektor;
- 8) W ramach przygotowania personelu szkoły do stosowania standardów dyrektor realizuje następujące czynności:
 - a) w ciągu pierwszego miesiąca zapoznaje nowozatrudnionych ze standardami i omawia sposób ich stosowania w szkole,
 - b) na wniosek członka personelu lub – w razie potrzeby – z własnej inicjatywy prowadzi konsultacje z członkami personelu dotyczące sposobu realizacji standardów,

- c) jeden raz w roku organizuje szkolenie dla całego personelu;
- 9) Czynności, o których mowa w punkcie 9. dokumentowane są w formie oświadczeń podpisanych przez członka personelu przygotowywanego do stosowania standardów.

§ 6. 1. Pracownik szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia czy jego słowa, działanie lub reakcja wobec ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne i uzasadnione;

2. Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem szkoły obejmują:

- 1) komunikację z małoletnim z uwzględnieniem następujących warunków:
 - a) w kontaktach z małoletnim należy zachowywać cierpliwość i szacunek,
 - b) personel powinien uważnie słuchać małoletniego i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji,
 - c) nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać małoletniego, nie wolno krzyknąć na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa jego lub innych uczniów,
 - d) nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących małoletniego ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów, obejmuje to wizerunek ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
 - e) podejmując decyzje dotyczące małoletniego, informujemy go o tym i staramy się brać pod uwagę jego oczekiwania,
 - f) należy szanować prawo ucznia do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, należy wyjaśnić mu to najszybciej, jak to możliwe,
 - g) jeżeli zachodzi taka konieczność, rozmowy indywidualne z małoletnim uczniem mogą odbywać się przy uchylonych drzwiach lub w obecności innego pracownika,
 - h) niedopuszczalne jest używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec małoletniego ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby),
 - i) należy doceniać i szanować wkład małoletnich uczniów w podejmowane działania,
 - j) uczniowie ci powinni być równo traktowani bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd, nie należy nikogo faworyzować,
 - k) nie wolno nawiązywać z uczniem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,

- l) nie wolno utrzymywać wizerunku małoletniego ucznia (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich,
- m) nie wolno proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności małoletnich uczniów w żadnych okolicznościach,
- n) nie wolno przyjmować pieniędzy ani drogich prezentów od ucznia, ani jego rodziców/opiekunów. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków,
- o) nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec ucznia lub rodziców/opiekunów dziecka. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych;

2) kontakty fizyczne z małoletnim z zachowaniem następujących warunków:

- a) co do zasady między małoletnim uczniem a członkiem personelu nie powinno dochodzić do kontaktu fizycznego. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby małoletniego w danym momencie, uwzględnia jego wiek, niepełnosprawność, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny,
- b) dopuszczalny jest kontakt fizyczny w ramach pomocy uczniowi niepełnosprawnemu w poruszaniu się po szkole,
- c) dopuszcza się profesjonalne przytrzymanie małoletniego na zasadach holdingu w sytuacjach, gdy w żaden inny sposób nie można powstrzymać ucznia od zachowań agresywnych lub autoagresywnych,
- d) nigdy nie wolno dotykać małoletniego ucznia w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
- e) stosując kontakt fizyczny członek personelu zawsze musi obserwować reakcje małoletniego ucznia i dostosowywać swoje działania do tej reakcji. W przypadku zauważenia dyskomfortu u ucznia należy natychmiast odstąpić od kontaktu (nie dotyczy powyższej sytuacji z zastosowaniem holdingu dla bezpieczeństwa),
- f) każde przemocowe działanie wobec ucznia jest niedopuszczalne. Nie wolno bić, szturczać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej ucznia,
- g) nie należy stosować takich aktywności jak łaskotanie, udawane walki z uczniami czy brutalne zabawy fizyczne chyba, że jest to formą pracy korekcyjnej, rehabilitacyjnej, rewalidacyjnej lub

elementem programu wychowania fizycznego. Na tego typu działanie małoletni i jego rodzic powinni wyrazić zgodę,

- h) należy zachować szczególną ostrożność wobec uczniów, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. W takich sytuacjach należy reagować z wyczuciem, możliwe jest też skorzystanie z porady specjalisty dotyczącej tej konkretnej sytuacji,
 - i) kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy,
 - j) podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie uczniem w jednym łóżku lub w jednym pokoju;
- 3) kontakty personelu z małoletnimi uczniami poza godzinami pracy z respektowaniem następujących ograniczeń:
- a) kontakt z małoletnimi uczniami co do zasady powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych,
 - b) jeśli zachodzi konieczność spotkania z uczniami poza godzinami pracy, należy poinformować o tym organ zarządzający szkołą, a rodzice/opiekunowie prawni muszą wyrazić zgodę na taki kontakt,
-
- c) nie należy zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi celowo poza godzinami pracy,
 - d) utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli uczniowie i rodzice/opiekunowie uczniów są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych uczniów, ich rodziców oraz opiekunów,
 - e) nie należy kontaktować się z małoletnimi uczniami poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych),
 - f) jeśli zachodzi konieczność skontaktowania się poza godzinami pracy, właściwą formą komunikacji z uczniami i ich rodzicami lub opiekunami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny).

§ 7. 1. Korzystanie przez członka personelu z osobistych urządzeń elektronicznych, w szczególności telefonu do celów prywatnych, powinno odbywać się poza zajęciami prowadzonymi z uczniami.

2. W trakcie zajęć osobiste urządzenia elektroniczne członka personelu powinny być wyłączone lub wyciszone.

3. Publikacja treści prywatnych w mediach społecznościowych przez członka personelu i jego aktywność internetowa powinna odbywać się ze świadomością, że może być on obserwowany i oceniany przez postronne osoby, w tym uczniów i ich opiekunów.

Rozdział IV
STANDARD 3.
Procedury

§ 8. Szkoła stosuje formy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obejmujące:

- 1) ochronę przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem poprzez:
 - a) dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą (wywieszane w miejscach dostępnych dla uczniów i publikowanie na szkolnej stronie internetowej, rozdawanie ulotek, broszur),
 - b) edukację w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem,
 - c) zajęcia edukacyjne w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed przemocą;
- 2) ochronę przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci internetowej oraz utrwalonymi w innej formie poprzez:
 - a) zabezpieczenie sieci szkolnej przed niebezpiecznymi treściami,
 - b) instalację i aktualizację oprogramowania,
 - c) w przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania małoletnich o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu; pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez uczniów podczas zajęć,
 - d) w ramach godzin wychowawczych przeprowadza się z uczniami zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu (przynajmniej raz w roku szkolnym),
 - e) uczniowie korzystają z urządzeń elektronicznych na terenie szkoły pod opieką i nadzorem oraz za zgodą nauczycieli; szczegółowe zasady korzystania z urządzeń elektronicznych w tym telefonów komórkowych, zawarte są w Statucie Szkoły, o czym każdy uczeń i rodzic jest poinformowany przez wychowawcę na początku każdego roku szkolnego;
- 3) umożliwienie uzyskania pomocy w sytuacjach krzywdzenia lub zagrożenia przemocą czy wykorzystywaniem poprzez:
 - a) dostarczanie małoletnim informacji, do kogo i gdzie mogą się zwrócić o pomoc i radę w wypadku krzywdzenia, wykorzystywania (w tym o numerach anonimowych telefonów zaufania dla dzieci/ młodzieży),

- b) prowadzenie w każdej klasie zajęć nt. ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem, unikania zagrożeń w Internecie - w wymiarze co najmniej godziny lekcyjnej rocznie,
- c) przekazywanie wiedzy rodzicom na temat form pomocy i ochrony w sytuacjach krzywdzenia małoletnich,
- d) dostęp rodziców do danych kontaktowych placówek oraz instytucji zajmujących się ochroną małoletnich zapewniających pomoc i opiekę w nagłych wypadkach.

§ 9. 1. Personel szkoły reaguje na następujące czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich:

- 1) małoletni jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie;
- 2) małoletni kradnie jedzenie, pieniądze itp.;
- 3) małoletni żebrze - jest głodny;
- 4) małoletni nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów itp.;
- 5) małoletni nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych;
- 6) małoletni ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, ugryzienia, rany), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić; obrażenia są w różnej fazie gojenia;
- 7) podawane przez małoletniego wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp., małoletni często je zmienia;
- 8) rodzic podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń małoletniego;
- 9) pojawia się niechęć do lekcji wychowania fizycznego - małoletni nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
- 10) małoletni boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu;
- 11) małoletni wzdyga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła;
- 12) małoletni cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.;
- 13) małoletni jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samookalecza się itp.;
- 14) małoletni osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości;
- 15) małoletni ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe, Internet);
- 16) małoletni używa środków psychoaktywnych;
- 17) małoletni ucieka z domu,
- 18) małoletni mówi o przemocy;
- 19) rodzic odmawia kontaktów z osobami zainteresowanymi losem małoletniego;

- 20) rodzic mówi o małoletnim w negatywny sposób, ciągle go obwinia, poniża, strofuje (np.: używając określeń takich, jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- 21) rodzic poddaje małoletniego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca małoletniego;
- 22) rodzic nie interesuje się losem i problemami małoletniego;
- 23) rodzic często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa małoletni;
- 24) rodzic jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- 25) rodzic zachowuje się agresywnie;
- 26) rodzic ma zaburzony kontakt z rzeczywistością, np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie;
- 27) rodzic nie ma świadomości lub neguje potrzeby małoletniego;
- 28) rodzic faworyzuje jedno z rodzeństwa małoletniego;
- 29) rodzic przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym (używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej, zastraszanie, przymuszanie, groźby);
- 30) rodzic nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

2. W szkole identyfikuje się sytuacje, których wystąpienie mogłoby doprowadzić do skrzywdzenia małoletniego dotyczące w szczególności:

- 1) bezpiecznych relacji między małoletnimi oraz pełnoletnimi uczniami wskazujące na takie zachowania niedozwolone, jak:
 - a) wyśmiewanie, szydzenie, poniżanie,
 - b) agresja i przemoc fizyczna w różnych formach, np.:
bicie/uderzenie/popychanie/kopanie/opluwanie,
 - c) napastowanie seksualne,
 - d) zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - e) agresja i przemoc słowna w różnych formach,
 - f) bezpośrednie obrażanie ofiary;
 - g) plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,
 - h) groźby,
 - i) stalking,
 - j) wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
 - k) pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu, w mediach społecznościowych),
 - l) wulgarne gesty,
 - m) śledzenie, szpiegowanie,

- n) wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
 - o) telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające,
 - p) niszczenie, zabieranie rzeczy należących do ofiary,
 - q) szantażowanie;
- 2) ochrony wizerunku ucznia wskazujące na takie zachowania niedozwolone, jak:
- a) umożliwianie przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego lub pisemnej zgody pełnoletniego ucznia²,
 - b) upublicznienie przez personel szkoły wizerunku ucznia utrwalonego w jakiegokolwiek formie bez pisemnej zgody ucznia i opiekuna ucznia małoletniego³,
 - c) przechowywanie materiałów zawierających wizerunek uczniów w sposób niezgodny z prawem i niebezpieczny dla uczniów;
- 3) ochrony danych osobowych ucznia wskazujące na takie zachowania niedozwolone, jak:
- a) niezachowanie tajemnicy danych osobowych ucznia i jego rodzica przez członka personelu, który je przetwarza lub tajemnicy sposobów zabezpieczenia tych danych przed nieuprawnionym dostępem⁴,
 - b) podawanie danych osobowych ucznia i jego opiekuna jakimkolwiek osobom spoza instytucji do tego uprawnionych na podstawie odrębnych przepisów (w tym przedstawicielom mediów⁵),
 - c) kontaktowanie przedstawicieli mediów z uczniem, wypowiedzanie się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie ucznia lub jego opiekuna⁶,
 - d) wykorzystywanie informacji o uczniu przez członka personelu w celach szkoleniowych lub edukacyjnych bez zachowania anonimowości ucznia lub w sposób umożliwiający jego identyfikację;
- 4) zasad korzystania z bezpiecznego Internetu i mediów elektronicznych obejmujących:
- a) niezapewnienie uczniom dostępu do Internetu w sposób zabezpieczający ich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju,

²Jeżeli wizerunek ucznia stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda ucznia oraz opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

³ Przed utrwaleniem wizerunku ucznia, w tym małoletniego ucznia, należy poinformować uczniów oraz ich opiekunów o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

⁴Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych ucznia i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

⁵ W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, członek personelu może skontaktować się z opiekunem ucznia i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik szkoły podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.

⁶Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

- b) umożliwienie uczniom korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych umożliwiających dostęp do sieci Internet na terenie szkoły w sposób niezgodny ze Statutem szkoły.

§ 10. 1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego członek personelu stosuje następującą procedurę interwencji:

- 1) małoletniemu zapewnia się bezpieczeństwo i odizolowuje go od domniemanego sprawcy;
- 2) członek personelu niezwłocznie przekazuje spostrzeżenia wychowawcy klasy, a wychowawca udostępnia rodzicom uczniów informację o zaistniałej w szkole interwencji antyprzemocowej z udziałem tych uczniów poprzez dokonanie adnotacji w dzienniku lekcyjnym w zakładce POCHWAŁY I UWAGI o treści: **„Interwencja szkoły związana z podejrzeniem/stwierdzeniem aktu przemocy”**;
- 3) o zaistniałym zdarzeniu wychowawca uczniów powiadamia niezwłocznie dyrektora szkoły/psychologa/pedagoga szkolnego/pedagoga specjalnego lub koordynatora ds. bezpieczeństwa uczniów;
- 4) dyrektor/ psycholog lub pedagog szkolny w porozumieniu z wychowawcami i specjalistami pracującymi z dzieckiem dokonuje analizy sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego oraz analizy zdarzenia;
- 5) dyrektor/psycholog lub pedagog szkolny/ we współpracy z wychowawcą i specjalistami pracującymi z uczniem opracowuje plan pomocy małoletniemu, który obejmuje działania podejmowane przez szkołę w celu zapewnienia małoletniemu bezpieczeństwa, w tym działania wewnątrzszkolne, ewentualne zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji, wsparcie, jakie szkoła zaoferuje małoletniemu oraz ewentualne skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy;
- 6) w przypadkach wykraczających poza działania doraźne szkoły, wymagających realizacji działań wieloetapowych, plan działań wobec uczniów zaangażowanych w incydent, w tym plan pomocy małoletniemu jest przedstawiany rodzicom przez dyrektora/pedagoga szkolnego/psychologa opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji;
- 7) w przypadku powiadomienia o podejrzeniu innych instytucji, dyrektor/ pedagog szkolny/ psycholog informuje opiekunów o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji);
- 8) po poinformowaniu opiekunów przez dyrektora/pedagoga szkolnego/psychologa– zgodnie z punktem 7. – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do

prokuratury/policji, Sądu Rejonowego o wgląd w sytuację rodziny, Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego (przesyła formularz „Niebieska Karta – A”).

- 9) dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie 8.;
 - 10) w przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, wychowawca ucznia informuje o tym fakcie opiekunów oraz sporządza odpowiednią adnotację w dzienniku lekcyjnym w zakładce KONTAKTY Z RODZICAMI;
 - 11) z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji, której wzór stanowi **załącznik nr 2** do niniejszych standardów; karta jest przechowywana w teczce ucznia objętego pomocą psychologiczno – pedagogiczną w szkole, a jej kopia umieszczona w odrębnej dokumentacji dotyczącej standardów ochrony małoletnich.
2. Szczegółowe schematy postępowania interwencyjnego określają **załączniki nr 3,4,5** do niniejszych Standardów.
 3. Osobami odpowiedzialnymi za realizację Standardów oraz jej prawidłowe dokumentowanie są szkolni specjaliści ds. pomocy psychologiczno – pedagogicznej:
 - 1) pedagog szkolny;
 - 2) pedagog specjalny;
 - 3) psycholog;
 - 4) koordynator ds. bezpieczeństwa uczniów.

Rozdział V

STANDARD 4.

Monitoring

§ 11. 1. Szkoła monitoruje prawidłową realizację standardów poprzez:

- 1) rejestrację wszelkich naruszeń;
- 2) gromadzenie zgłoszeń i propozycji zmian;
- 3) zbieranie opinii uczniów, rodziców i personelu.

2. Co dwa lata weryfikuje się zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony uczniów poprzez:

- 1) analizę materiału gromadzonego w ramach monitoringu, o którym mowa w ust. 1;

- 2) sformułowanie rekomendacji ewentualnych zmian standardów;
- 3) zatwierdzenie zmian przez dyrektora szkoły.
3. Osobą odpowiedzialną za realizację zadań, o których mowa w ust. 1-2 jest szkolny koordynator ds. bezpieczeństwa uczniów.

Załączniki:

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu szkoły.
2. Karta interwencji w przypadku zastosowania procedury podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.
3. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie.
4. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią.
5. Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica.
6. Formularz ankiety monitorującej realizację Standardów.

Załącznik nr 1

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu szkoły

1. Dyrektor Szkoły, przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją uczniów, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr;
2. Dyrektor Szkoły uzyskuje informacje z Rejestru z dostępem ograniczonym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego prowadzonego przez Ministra Sprawiedliwości. W pierwszej kolejności należy założyć konto w systemie teleinformatycznym. Konto podlega aktywacji dokonywanej przez biuro informacji;
3. Rejestr osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestr, jest ogólnodostępny - nie wymaga zakładania konta; informacje zwrotne otrzymane z systemu teleinformatycznego Dyrektor drukuje i składa do części A akt osobowych, związanych z nawiązaniem stosunku pracy. To samo dotyczy Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestr, przy czym w przypadku tego drugiego Rejestru wystarczy wydrukować stronę internetową, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w rejestrze;
4. Dyrektor pobiera od kandydata do zatrudnienia informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności; jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów;
5. Dyrektor pobiera od kandydata do zatrudnienia oświadczenie o państwie/państwach (innych niż Rzeczypospolita Polska), w których zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej; jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat składa, pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma

obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi; pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: ***Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.*** Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Załącznik nr 2

Schemat interwencji w przypadku zastosowania procedury podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego

1. Data i miejsce sporządzenia dokumentu.	
2. Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie.	
3. Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego:	
4. Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsce.	
5. Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego.	
6. Opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego.	
7. Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego, uruchomienie procedury Niebieskiej Karty) ⁷ .	
8. Data i opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we współpracy z koordynatorem, wychowawcą i nauczycielami specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym wg potrzeb małoletniego), informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego.	
9. Informacja ze spotkania z rodzicami ⁸ .	
10. Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół.	

⁷ Jeśli dotyczy

⁸ Jeśli dotyczy.

Załącznik nr3

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osoby trzecie

1. Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Pracownik zobowiązany jest do zawiadomienia policji pod **nr 112 lub 997**, a w przypadku podejrzenia innych przestępstw do poinformowania policji lub prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa. W przypadku zawiadomienia telefonicznego pracownik zobowiązany jest podać swoje dane, dane ucznia oraz dane osoby podejrzanej o krzywdzenie ucznia oraz opis sytuacji z najważniejszymi faktami. W przypadku zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa zawiadomienie adresuje się do najbliższej jednostki, w zawiadomieniu podaje się dane jak w przypadku zawiadomienia telefonicznego.
2. Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej (np. popychanie, klapsy, poniżanie, ośmieszanie), zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Następnie powinien zawiadomić dyrektora, aby ten mógł zakończyć współpracę z osobą krzywdzącą.
3. Jeśli pracownik zauważy inne niepokojące zachowania wobec uczniów, np. krzyki, niestosowne komentarze, zobowiązany jest zadbać o bezpieczeństwo ucznia i odseparować go od osoby podejrzanej o krzywdzenie. Następnie powinien zawiadomić dyrektora, aby ten mógł przeprowadzić rozmowę dyscyplinującą, a w razie konieczności zakończyć współpracę.

Załącznik nr 4

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez osobę nieletnią

1. Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Ponadto, zawiadamia dyrektora, aby przeprowadził rozmowę, a jeśli to niemożliwe, sam przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia i osoby nieletniej podejrzanego o czyn zabroniony. Jednocześnie powiadamia najbliższy sąd rodzinny lub policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, podając dane szczegółowe zdarzenia.
2. Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony osoby nieletniej, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Ponadto zawiadamia dyrektora, aby przeprowadził rozmowę, a jeśli to niemożliwe, sam przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia i osoby nieletniej podejrzanego opracowuje działania naprawcze. W przypadku braku poprawy powiadamia lokalny sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny.

Załącznik nr 5

Schemat interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez rodzica

1. Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony opiekuna, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia. Ponadto zawiadamia dyrektora, aby przeprowadził rozmowę, a jeśli to niemożliwe, sam przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia. Informuje o możliwości udzielenia wsparcia psychologicznego. W przypadku braku współpracy opiekuna lub powtarzającej się przemocy, zobowiązany jest do powiadomienia właściwego ośrodka pomocy społecznej (na piśmie lub mailowo), jednocześnie składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.
2. Jeśli pracownik podejrzewa, że małoletni jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, powinien zadbać o bezpieczeństwo ucznia. Powinien powiadomić dyrektora oraz porozmawiać z opiekunem, proponując mu możliwość wsparcia psychologicznego oraz możliwości wsparcia materialnego. Jeśli sytuacja ucznia się nie poprawi, zobowiązany jest zawiadomić ośrodek pomocy społecznej.

Załącznik nr 6.

Formularz ankiety monitorującej realizację Standardów

1. Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

- Tak
- Nie wszystkie
- Nie

2. Czy stosowałeś standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?

- Tak
- Nie

3. W przypadku stosowania standardów, zaznacz, czy były skuteczne:

- Tak
- Nie wszystkie
- Nie

4. Czy byłeś świadkiem lub miałeś informacje dotyczące podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich?

- Tak
- Nie

5. W przypadku zaznaczenia odpowiedzi twierdzącej, zaznacz, czy podjąłeś interwencję:

- Tak
- Nie

6. Jak przebiegała interwencja?

7. Jakie jeszcze obszary powinny zostać uwzględnione w standardach?

8. Inne spostrzeżenia, uwagi dotyczące standardów
